

Talousarvion täytäntöönpano-ohje vuodelle 2025

Kunnanhallitus antaa seuraavat ohjeet toimielimille vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpanosta sekä talouden ja toiminnan järjestämisestä. Kunnan palvelutoiminta on järjestettävä valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa ja näiden ohjeiden mukaisesti. Keskeisin tavoite on kunnan talouden hoidossa säilyttää kunnan talouden tasapaino ja huolehtia siitä, että pitkällä aikavälillä kunnan tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit. Ohjeet täydentävät kuntalain säädöksiä ja kunnan hallintosääntöä.

Kunnan strategia

Toimielinten ja toimialojen on huomioitava Kirkkonummen kunnan strategia toiminnassaan ja talousarviota sekä käyttösuunnitelmaa laatiessaan. Kaikkien toiminnallisten tavoitteiden tulee tukea ja toteuttaa kunnan strategiaa. Toiminta ja tavoitteet vuoden 2025 talousarviossa pohjautuu voimassa olevaan strategiaan. Kirkkonummen kunnan strategia vuosille 2024–2030 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 4.3.2024.

Talousarvion 2025 noudattaminen

Talousarvion noudattaminen edellyttää, ettei talousarviovuoden aikana aloiteta uusia toimintoja, joita ei voida kattaa hyväksytyyn talousarvion määrärahoilla. Oman tuotannon ja palvelujen oston tarkoituksenmukaisuutta tulee arvioida jatkuvasti. Kun toiminta tai toimintaympäristö muuttuu niin, ettei lisämäärärahatarvetta voida kattaa säästöillä tai lisätuloilla, on lisämäärärahaa haettava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Talousarvioon sisällymätöntä palvelutason nostoa tai palvelujen laajentamista ei myöskään tule tehdä, mikäli se aiheuttaa kokonaiskustannusten nousua. Toiminnassa tulee pyrkiä kustannussäästöihin mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena ei siis ole menomäärärahojen 100 % käyttäminen, mikäli rahojen käyttäminen ei ole välttämätöntä. Mahdolliset lakisääteiset muutokset palvelutuotannossa, jotka aiheuttavat lisäkustannuksia, tulee käsitellä lisämäärärahaesityksinä.

Toimialajohtaja on huolehdittava siitä, että talousarvio ja käyttösuunnitelmat sekä niitä koskevat ohjeet toimitetaan kaikille määrärahojen käytöstä vastuussa oleville henkilöille tiedoksi ja noudatettavaksi.

Kaikessa kunnan taloudenpidossa noudatetaan myös erillisiä talouteen liittyviä ohjeistuksia, kuten riskienhallinnan periaatteita ja sisäisen valvonnan ohjetta.

Mikäli määrärahat eivät joltain osin näytä olevan riittävät, tulee ensisijaisesti pyrkiä vastaavasti vähentämään menoja tai lisäämään tuloja muista toiminnoista. Vasta tämän jälkeen esitetään lisämäärärahan myöntämistä.

Talousarvion määrärahojen sitovuus

Talousarviossa on määritelty käyttötalousosan ja investointiosan valtuustoon nähden sitovat erät, joiden riittävydestä vastuu kuuluu asianomaiselle toimielimelle.

Kunkin toimielimen ulkoisten toimintatulojen ja –menojen erotus eli toimintakate on valtuuston nähden sitova lukuun ottamatta HSL:n yhteistyöhön varattuja määrärahoja, jotka ovat erikseen sitovia. Kirkkonummen Vesi-liikelaitoksen sitova taso on vuoden 2025 talousarvion liitteen tuloslaskelman mukainen tilikauden yli-/alijäämä, jossa on mukana investoinnit.

Tavoitteena on että, talousarvioon tehtävät määrärahalisäykset esitetään valtuustolle viimeistään elokuun osavuositarkastuksen yhteydessä, ellei toimintaa voida sopeuttaa muilla toimenpiteillä. Muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita ja tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin. Lisämäärärahaesityksen yhteydessä on talousyksikölle toimitettava tieto, mihin lisämääräraha kohdennetaan vähintään tili- ja kustannuspaikkatasolla ja investoinneissa projektitasolla.

Toimintatuotot

Toimialan johtaja huolehtii toimialallaan, että tulot toteutuvat täysimääräisinä ja että tarvittavat taksa- ja maksumuutokset toteutetaan. Hyödykkeet ja palvelut tulee laskuttaa pääsääntöisesti kuukausittain tai välittömästi sen jälkeen, kun laskutusperuste on syntynyt. Laskutuksessa on huolehdittava, että tulo tuloutetaan oikealle kaudelle. Saatavien perimättä jättämisestä päätetään hallintosäännön mukaisesti. Luottotappioiden eli saatavien kirjanpidosta poistamisesta päättää talousjohtaja.

Toimielinten tulee sopeuttaa palvelutuotanto valtuuston myöntämän sitovan toimintakatteen mukaisiksi. Toimielinten vastuulla on huolehtia, että kunnan päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kunnalle kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten, kunnanhallituksen pysyvämääräyksen ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

Sarastia Oy:n ostoreskontra ja Revire Perintä Oy hoitavat eräänntyneet saatavat, talousasiantuntija hyväksyy kuukausittain ulosottoon menevät ostolaskut.

Investoinnit

Investointiosan määrärahoista toimielimittäin tehtävätasolla sitovia ovat:

- ICT-ohjelmat
- Muut pitkävaikutteiset menot
- Irtain omaisuus

Hankeryhmätasolla sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat:

- Maa- ja vesialueet
- Liikenneväylät ja puistot
- Liikunta- ja virkistysalueet
- Muut kiinteät rakenteet ja laitteet
- Osakkeet ja osuudet
- Talonrakentamisen peruskorjaushankkeet

Liikenneväylät ja puistot sekä liikunta- ja virkistysalueet hankeryhmien määrärahaa saa käyttää muihin taloussuunnitelmavuosien hankkeisiin yhdyskuntatekniikan lautakunnan päätöksellä, jos talousarviovuoden jonkin hankkeen toteuttamista ei ole voitu aloittaa.

Talonrakentamisen määrärahat ja tuloarviot ovat hanketasolla sitovia. Mahdolliset hankkeen kokonaiskustannusten ylitystarpeet tulee tuoda valtuustoon etupainotteisesti. Talousarviovuoden osalta myös talonrakennushankkeiden yhteenlaskettu kokonaismääräraha on sitova.

Investoinniksi lasketaan sellaisia hyödykemenoja, jotka ovat vähintään 10 000 euron arvoisia tai lisäävät jo olemassa olevan hyödykkeen arvoa vastaavalla arvolla. Hyödykkeen käyttöikä on oltava vähintään kolme vuotta.

Alle 10 000 euron hankintoja ei tule kirjata investoinniksi vaan ko. vuoden käyttötalousmenoksi. Ohjelmistojen päivitykset, varaosien hankinnat, tietojärjestelmien vuosilisenssit ja yksittäiset kalusteostokset (ei ensikertainen kalustaminen) ovat vuosikuluja. Yli 10 000 euron ns. vuosikorjauskulut kirjataan investoinniksi vain, jos ne parantavat omaisuuden arvoa.

Investointihankkeista tai hankeryhmistä, joiden yhteenlaskettu vuosikustannus on vähintään 1 000 000 euroa, tulee toimittaa maksuaikataulusuunnitelma talousyksikölle, jotta maksuvalmiussuunnitelma voidaan tehdä mahdollisimman tarkasti.

Rakennusurakoiden valmistuttua tulee toimittaa viivytyksettä talousyksikölle kirjanpitoa varten allekirjoitettu vastaanottopöytäkirja sekä taloudellinen loppuselvitys.

Tietoryhmä koordinoi toimialojen tietojärjestelmähankintoja päällekkäisyyksien ehkäisemiseksi.

Talousarvion seuranta ja raportointi

Vastuu valtuustoon nähden sitovan toimintakatteen tai muun sitovan määrärahan riittävydestä kuuluu toimielimelle.

Tilivelvollisten vastuuhenkilöiden sekä muut määrärahoista vastuussa olevien tulee seurata talousarvion toteutumista ja määrärahojen oikeellista käyttöä sekä käyttötaloudessa että investoinneissa. Menot ja tulot kirjataan suoriteperusteisesti sille kuukaudelle ja vuodelle, jona tavara tai palvelu on vastaanotettu tai luovutettu.

Vastuuhenkilö on velvollinen seuraamaan myös henkilöstönsä palkkakirjausten oikeellisuutta. Palkkatietojen ja palkkojen tiliöintien oikeellisuus käydään läpi kaksi kertaa vuodessa HR:n/palkkatiimin ohjeistuksen perusteella.

Valtion rahoittamille projekteille tulee määritellä vastuuhenkilö, joka seuraa ja vastaa projektin tilityksistä sekä varmistaa oikean kustannusten kohdentumisen, jotta saadaan haettu avustus täysimääräisesti eikä jouduta palauttamaan ennakkoon saatuja avustuksia.

Talousarvion seurannasta vastuussa oleville järjestetään tarvittavaa koulutusta ja opastusta määrärahojen seurantaan.

Kunnanhallitukselle toimitetaan pääsääntöisesti kuukausittain, maaliskuusta alkaen toteumaraportti koskien käyttötalousosaa, toiminnan kuvausta ja investointeja toimielimittäin sekä lainakannan, asukasluvun ja työllisyyden kehitystä. Raporteissa annetaan myös ennuste koko vuoden toteutumisesta. Kuukausiraportit toimitetaan kaikille toimielimille tiedoksi.

Huhti- ja elokuun tilanteesta toimielimet laativat osavuosikatsaukset kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi. Osavuosikatsauksiin sisältyy kuukausiraportin lisäksi talousarviokirjassa hyväksytyjen toiminnallisten tavoitteiden, tunnuslukujen toteutuminen sekä riskienhallinnan että sisäisen valvonnan toteutuminen. Käyttötalouden osan perustelujen tunnusluvut ovat ohjeellisia, mutta niiden olennaisten poikkeamien syy on raportoitava osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksessa.

Kuntakonsernin merkittävin tytäryhtiö KV-A:n raportoi taseen ja tuloslaskelman sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen osavuosikatsausten yhteydessä.

Lautakunnan on toteumaraporttien perusteella arvioitava toimintaansa sitovuustasonsa puitteissa. Mikäli toteumaennusteet osoittavat talousarvion menomäärärahojen ylitystä tai tulokertymän alitusta, on tulosvastuullisten vastuuhenkilöiden välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin ja tarpeen mukaan esitettävä tarvittavat muutokset määrärahoihin ja tavoitteisiin.

Tarkastuslautakunta valvoo osaltansa toimielinten tavoitteiden toteutumista.

Toiminnan ja talouden vuosikello 2025

joulu-tammikuu	Lautakuntien käyttösunnitelmat eli yksityiskohtaisempi budjetin jako
kuukausiraportti	Talouden toteutumistilanneraportit ja ennusteet toimielimille (ltk, kh)
maalis-toukokuu	Tilinpäätöksen hyväksyminen (ltk -> kh -> kv)
huhti-toukokuu	Tarkastuslautakunnan arviointikertomus kunnanvaltuustoon
toukokuu	Kunnanhallitus päättää seuraavan vuoden talousarvion kehystavoitteet
touko-kesäkuu	Osavuosikatsaus I: tavoitteiden ja talouden toteumaraportti huhtikuulta (ltk, kh, kv)
syys-lokakuu	Osavuosikatsaus II: tavoitteiden ja talouden toteumaraportti huhtikuulta (ltk, kh, kv)
syyskuu	Lautakuntien talousarvioesitykset
loka-marraskuu	Kunnanhallituksen talousarviokäsittely
marraskuun puoliväli	Veroprosenttien ja talousarvioesityksen päättäminen kunnanvaltuustossa

Henkilöstö

Täyttölupa tarvitaan aina virkojen ja toimien vakinaiseen sekä määräaikaiseen täyttämiseen, täyttölupa haetaan rekrytointiprosessin alkaessa. Joissain tapauksissa ei tarvita täyttölupaa, poikkeukset on listattu intrassa. Intrasta löytyy rekrytointiprosessista ja täyttölupamenettelystä tarkemmat [ohjeet](#).

Kehityskeskusteluissa tulee käydä läpi kunnan strategiset tavoitteet ja sen, mitä tavoitteet merkitsevät kunkin työssä.

Vuosilomat suunnitellaan KVTES vuosilomaluvun (IV luku) mukaisesti. Lomien myöntämisessä tulee noudattaa tasapuolisuutta ja [kunnan ohjeita](#).

Talousarvion käyttösunnitelman sisältö

Talousarviota täytäntöön pantaessa on erityisesti huomioitava, että kunnanhallituksen ja –valtuuston talousarviokäsittelyssä tekemät muutokset tulee ottaa huomioon käyttösunnitelmassa valtuuston talousarviopäätöksen mukaisina.

Käyttösuunnitelmassa on määriteltävä toimielimen tärkeimmät riskit ja laadittava sisäisen valvonnan suunnitelma, joka on johdettu sitovista tavoitteista tai riskikohteista. Lautakunta ja sen alaiset vastuuhenkilöt vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä johtamansa toiminnan osalta samoin kuin käteiskassojen tarkastuksesta.

Käyttösuunnitelmissa tulee huomioida tehtäväalueiden toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet sekä voimavarojen riittävyys. Käyttösuunnitelmat sisältävät tulosyksiköiden menot, tulot ja nettomenot sekä tilivelvolliset vastuuhenkilöt palveluryhmätasolla ja investointien sitovuustasolla. Tilivelvollinen vastuuhenkilö vastaa palveluryhmänsä tavoitteiden saavuttamisesta, osamäärärahojen edelleen jakamisesta ja käytöstä talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti.

Toimialoilla on vastuu laskujen asiatarkastajien ja hyväksyjien oikeellisuudesta. Työntekijävaihdoista ei erillistä päätöstä tarvitse tehdä (asemaan perustuva oikeus ja velvollisuus) vaan ne ilmoitetaan mahdollisimman pian talousyksikölle, joka ylläpitää luetteloa intrassa. Jos tulee muita kuin asemaan perustuvia muutoksia laskujen hyväksyjiin ja asiatarkastajiin sekä varahenkilöihin niistä muutoksista tehdään talousarviovuonna viranhaltijapäätös ja se toimitetaan talousyksikölle. Ostolaskujen hyväksyjä on vastuussa niistä määrärahoista, joihin hänellä on hyväksymisoikeus.

Hankintavaltuudet sekä tilausvaltuudet määritellään hallintosäännössä ja toimialojen toimintaohjeissa. Kunnan hankinnoissa on noudatettava julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä ja kunnan hankintaohjetta. Hankinnat on suoritettava oikea-aikaisesti, taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti.

Käyttösuunnitelmat tulee käsitellä toimielimissä 31.1.2025 mennessä ja ne annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle. Käyttösuunnitelman toteutumista raportoidaan toimielimille osavuosisikatsausten yhteydessä.